

پروفسور محسن هشترودی

پروفسور محسن هشترودی (زاده ۲۲ دی ۱۲۸۶ در تبریز - درگذشته ۱۳ شهریور ۱۳۵۵ در تهران) از ریاضی‌دانان معاصر ایران بود.

پروفسور محسن هشترودی (زاده ۲۲ دی ۱۲۸۶ در تبریز - درگذشته ۱۳ شهریور ۱۳۵۵ در تهران) از ریاضی‌دانان معاصر ایران بود. او در مدرسه دارالفنون در تهران تحصیل، و مدرک دکترای خود را در ریاضیات از دانشگاه سوربن در فرانسه دریافت کرد. پس از بازگشت به تهران، مقام استادی دانشسرای عالی، ریاست دانشگاه تبریز و ریاست دانشکده علوم دانشگاه تهران را عهده‌دار بود. پروفسور هشترودی از طرفداران سرسخت علوم پایه بود، به شعر و موسیقی و فلسفه علاقه داشت، و توانایی بیان مطالب علمی به زبان ساده را دارا بود. وی به عنوان یک متفکر منتقد پیشرو و ریاضیدان نامدار ایرانی، دارای اهمیت نمادین و شخصیتی اثرگذار در جامعه علمی معاصر ایران بوده است.

محسن هشترودی در ۲۲ دی ۱۲۸۶ در شهر تبریز چشم به جهان گشود. پدرش شیخ اسماعیل مجتهد از مشاوران شیخ محمد خیابانی یکی از فعالان نهضت مشروطه بود. محسن هشترودی تحصیلات دبستانی خود را در شهر تبریز به پایان برد و سپس برای ادامه تحصیل در دارالفنون به تهران آمد. چند سالی در تهران به تحصیل پزشکی پزشکی گذراند، تا در سال ۱۳۰۴ به عنوان دانشجوی بورسیه دولتی برای تحصیل در رشته ریاضیات به کشور فرانسه اعزام شد.

محسن هشترودی در سال ۱۳۱۴ با درجه کارشناسی در رشته ریاضیات از دانشگاه سوربون فارغ‌التحصیل شد. سپس با سرپرستی پروفسور الی کارتات در همان دانشگاه به پژوهش در زمینه هندسه دیفرانسیل پرداخت و مدرک دکترای خود را در رشته ریاضیات در سال ۱۳۱۶ دریافت کرد.

محسن هشترودی پس از بازگشت به ایران به عنوان استادیار در دانشکده علوم دانشسرای عالی به کار مشغول شد. در سال ۱۳۲۰ کرسی استادی دانشسرای عالی را دریافت کرد. در سال ۱۳۳۰ به مقام ریاست دانشگاه تبریز رسید، و در سال ۱۳۳۶ به عنوان رئیس دانشکده علوم دانشگاه تهران انتخاب شد.

کوشش‌های فرهنگی

پروفسور هشترودی مهارت زیادی در بیان اصول و پدیده‌های علمی و فناوری‌های جدید به زبان ساده داشت، و با نوشته‌ها و سخنرانی‌های خود می‌توانست با قشر بزرگی از جامعه ارتباط برقرار کند و مفاهیم اصلی دانش و فناوری را به آنان منتقل نماید. به فلسفه، شعر و موسیقی علاقه زیادی داشت و خود اشعاری سروده است.

پروفسور هشترودی از پیشروان تفکر انتقادی در ایران بود. او تأکید زیادی بر اهمیت علوم پایه داشت تا جایی که شاخه‌های دیگر دانش مانند علوم اجتماعی و علوم انسانی را بی‌اهمیت و غیرعلمی می‌خواند. در همین حال فلسفه، هنر و عرفان را مکمل علم می‌دانست. وی اعتقاد داشت که «علم و هنر» تنها نوع ارزشمند دانش، «هنر و فلسفه»؛ نگاه‌های ظریف به زندگی، و «فلسفه»؛ غایت معرفت‌شناسی است، و هیچ یک بدون نوآوری و اصالت ارزشی ندارند.

پژوهش‌های علمی

تخصص پروفسور هشترودی در زمینه هندسه دیفرانسیل بود. مهمترین اثر علمی نگاشته شده توسط محسن هشترودی، پایان‌نامه دکترای او در زمینه هندسه دیفرانسیل است، که در آن یکی از مدل‌های ریاضی استادش (کارتات) را تعمیم داد که امروزه به نام «اتصال هشترودی» (Hachtroudi Connection) شناخته می‌شود. او در طول زندگی حرفه‌ای در ایران چند مقاله کوتاه علمی نیز منتشر کرد. جدای از پژوهش علمی، پروفسور هشترودی به عنوان یک متفکر منتقد و ریاضیدان نامدار ایرانی، دارای اهمیت نمادین و شخصیتی اثرگذار در جامعه علمی معاصر ایران بوده است.